Herman Maillette de Buy Wenniger

Herman Egbert Maillette de Buy Wenniger wordt op 1 september 1909 in Rotterdam geboren als zoon van het artsenechtpaar Lucas Maillette de Buy Wenniger (1875-1934) en Louise Christine Marianne Maillette de Buy Wenniger-Hulsebos (1876 -1945). Hij had een ouder broer, Jan Lucas (1904) en een jongere broer Willem Frederik (1914). Zijn vader is de beroemde Arts/Dermatoloog, hoofd van de klinische afdeling voor huid- en geslachtsziekten in het ziekenhuis aan den Coolsingel (1903-1934). Zijn moeder is sinds 1902 kinder- en vrouwenarts en wordt later lid van de Provinciale staten (1927-1935) en de gemeenteraad Rotterdam (1936).

Herman wordt van kleins af aan grootgebracht met Scouting. Beide ouders zijn bekende bestuurders van de Scouting in Rotterdam. Zijn moeder was samen met Ottolina Bingham-Lels in 1912 oprichtster van de Vereeniging van Rotterdamsche Meisjes Padvinders (RMP). Later werd ze presidente van de afdeling Rotterdam van de Nederlandse Padvindsters Gilde (1912-1945) en Presidente van het Nederlandsche Meisjes Gilde (1923-1945). Haar padvindstersnaam was Spido. Zijn vader was in 1924 en 1925 waarnemend groepsleider van groep 10 de Kralingsche Troep. Daarnaast was hij tussen 1923 en 1933 bestuurslid van de Rotterdamsche Padvindersvereniging en voorzitter van de afdeling Rotterdam van de Vereniging de Nederlandsche Padvinders. Hij werd in 1929 tot ere districtscommissaris benoemd. Herman was scout bij groep 10 de Kralingsche Troep.

Tussen 1931 en 1934 was Herman scoutsleider (vaandrig) bij groep 5. Groepsleider en hopman L. Goudswaard nam op 28 maart 1936 afscheid van de Kralingsche Troep. Bij zijn vertrek had de groep 56 leden. Herman nam de leiding van de groep en de verkenners over. Op 21 november 1936 werd hij als hopman door de districtscommissaris ir. J.R. de Jong officieel geïnstalleerd. Hij woonde toen aan de Westerstraat in Rotterdam.

In januari 1938 ging hij werken voor de Vereniging Nederlandse Padvinders op het districtskantoor Amsterdam aan de Heerengracht 395. Hij werkte bij de afdeling training en assisteerde de districtscommissarissen met de oprichting van nieuwe groepen. Hij bleef ook actief bij zijn groep in Rotterdam. In Amsterdam was hij ook assistent districtscommissaris voor het district Amsterdam. Willem Roest van Limburg is dan distritscommissaris, Wolter Johan (Peep) Bijleveld de assistent districtscommissaris Voortrekkers en Jan van Hulst assistent districtscommissaris voor de Oud Padvinders Vereniging.

Op 28 augustus 1939 werd de Algemene Mobilisatie uitgeroepen. De algemene mobilisatie bracht de gehele krijgsmacht op voet van oorlog. Alle dienstplichtigen,16 lichtingen van de

lichtingen 1924 tot en met 1938 werden opgeroepen, de lichting 1939 was al onder de wapenen. Ook de mannen van de Kralingsche Troep moeten onder de wapenen.

Zijn broer Willem gaat medicijnen studeren in Amsterdam. Herman en Willem wonen in het eerste oorlogsjaar beiden op kamers op het Rokin 99 op een zolderetage boven een tandartspraktijk. De tandarts is mogelijk een familievriend, want door de jaren heen wonen op zijn adres verschillende jonge Maillette de Buy Wennigers.

In Amsterdam vormden Districtscommissaris Jacob Faber en assistent districtscommissarissen Herman de Buy Wenniger van de NPV en de assistent districtscommissarissen Jan Kok, Johan Jurgens en de Wolf van de Katholieke Verkenners samen met Baas Jan de Wilde de coördinatie van de Padvindershulpcentrale die in mei 1940 actief was. Het hoofdkwartier was het Districtskantoor op Keizersgracht 232. Op het hoofdkwartier van de Padvindershulpdienst zorgden een groep akela's, baghera's en baloes voor de huishoudelijke taken. De coördinatie was in handen van Akela Politiek en later Akela Rentenaar. Ze werden daarbij ondersteund door de welpenleidsters Truus Reynders, Henny Haverkamp en Stien Kropf.

Enkele honderden verkenners, voortrekkers en leiders zich in de meidagen van 1940 ingezet in de stad. Op 10 mei werden de scouts opgetrommeld en vanuit het hoofdkwartier van de Padvindershulpdienst in het districtskantoor op Keizersgracht 232 werden de eersten ingezet bij de Luchtbescherming. Een dag later vielen de eerste bommen op de stad. Er gingen 24 verkenners helpen met het bergen van gewonden en doden. Ze regelden het verkeer, hielden nieuwsgierigen op afstand en hielpen met het opruimen van de glasscherven op de straat.

In de daaropvolgende dagen werden padvinders ingezet bij de verschillende blokhoofden van de luchtbeschermingsdienst, ze bemanden de telefooncentrale van de luchtbeschermingsdienst en hielpen in ziekenhuizen en bij de politie. Op de zolders van de marinewerf lagen grote hoeveelheden verbandmateriaal, bedden en dekens en de scouts hielpen het Rode Kruis om dit te distribueren naar ziekenhuizen in Amsterdam, maar ook in Leiden, Delft en verder. Direct na de capitulatie organiseerden de padvinders in Amsterdam een inzameling voor hulpbehoevenden. De scouts uit de stad gingen de huizen langs. Later verzorgden ze een koeriersdienst om informatie in te winnen over familieleden van Amsterdammers die elders woonden. 29 voortrekkers en leiders trokken naar alle uithoeken van Nederland en behandelden naar schatting 3500 tot 4000 aanvragen.
Voortrekker Joop Kramer heeft een logboek bijgehouden over de inzet van padvinders: *Paraat! : oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam.* Henk Pelser maakte tekeningen.

Vanaf december 1940 werd Herman huurder van het Nieuwe Suikerhofje op Prinsengracht 385-395. Het hofje ligt verstopt achter grachtenhuizen aan de Prinsengracht en is via een poortje toegankelijk. Herman Maillette de Buy Wenniger, Henk Pelser en Emile Sindram huren samen het hofje en noemen het 'Het Prinsenklooster'. Herman gaat wonen in de kapel. Tijdens de oorlog zitten er veel verschillende mensen in onderhuur en daarnaast duiken er veel mensen onder. Verschillende (scouting) vrienden en bekenden van Herman vinden er onderdak, zoals Ruud Steenmeijer en Tony IJssenagger. Er wonen en logeren oud-Spanjegangers en jonge Joodse mannen die bang zijn opgepakt te worden. Ook

studenten, die de loyaliteitsverklaring niet ondertekenen, wonen er vanaf april 1943 voor lange tijd illegaal. Eén van hen is de scout Dirk Horringa. Ruud Steenmeijer is in 1941 de bibliothecaris van een bibliotheekje in de kapel: “De boekerij der Prinselijke Orde”. In het hofje vinden, naast het huisvesten van onderduikers, ook veel andere illegale activiteiten plaats, zoals het vervalsen van papieren.

Herman werkt, net als Ruud Steenmeijer, eind 1940 als jeugdwerker voor Pro Juventute, de voorloper van Bureau Jeugdzorg. Verschillende medewerkers helpen met het onderduiken van kinderen. De jeugdwerkers komen in veel (Joodse) kindertehuizen en kunnen zo Joodse jongeren en kinderen helpen aan onderduikplekken. Onder andere kinderen uit de Joodse Berg-stichting in Laren worden door hen ondergebracht. Bij de Berg-stichting waren veel kinderen lid van scouting.

In de nacht van 3 op 4 januari 1941 worden bij Herman thuis de nieuwe voortrekkers (stamleden der Satrapen) van de Kralingsche Troep geïnstalleerd. Op 2 april 1941 wordt Scouting door de bezetter verboden. Hoofdbestuursleden werden gearresteerd. Ook Herman wordt gevangen gezet en komt terecht in de gevangenis aan de Weteringschans in Amsterdam. omdat hij actief is als assistent districtscommissaris. Hij komt na korte tijd weer vrij.

Op vrijdag 2 april 1943 brengen Nederlandse agenten van de Sicherheitsdienst het Nieuwe Suikerhofje een bezoek. Bram Kuiper, Dick van Stokkum, Vica Taselaar, Herman Maillette de Buy Wenniger, Emile Sindram en Tony IJssennagger zijn thuis en worden gearresteerd en gevangen gezet. Ruud Steenmeijer wordt mogelijk ook meegenomen en kort vastgehouden. De woningen worden doorzocht. Twee agenten blijven in het hofje achter en pakken in de loop van die dag en de volgende dag nog een paar mensen op. Alle arrestanten worden eerst naar het hoofdkwartier van de Sicherheitsdienst aan de Euterpestraat gebracht en van daaruit naar andere gevangenissen gestuurd. Een groot deel van de mensen wordt snel weer vrijgelaten. Bram Kuiper en Tony IJssennagger komen na drie weken voorarrest weer vrij. Tony ziet dat de bonkaarten en stamkaarten nog op zijn kamer liggen, als hij eind april 1943 terugkomt op het hofje. Herman schrijft op een uit de gevangenis gesmokkeld briefje dat hij rekening houdt met *een heel zwaar vonnis.* Maar hij is ook eind april weer terug op het hofje. Tussen juli 1942 en maart 1943 staat Herman ingeschreven in Doetinchem, maar keert daarna weer terug naar het Suikerhofje.

Eén van de collega’s, Bert van Veen, wordt vanwege zijn illegale werk begin 1944 door de Sicherheitsdienst (SD) gearresteerd. Daarop worden Herman en Ruud door de Sicherheitsdienst gezocht en ze vluchten uit Amsterdam. Herman verhuist terug naar Rotterdam, Ruud naar Hummelo.

Herman trouwde in Rotterdam op 26 februari 1944 met Catharina (Tine) Maris Anthonisse. Hun zoon Lucas Jan wordt in november 1944 in Rotterdam geboren. In 1949 krijgen ze nog een zoon Herman.

Ook zijn broer Willem is, samen met zijn vrouw Miny, actief in het verzet. Ze verhuizen aan het begin van de oorlog naar Laren en gaan wonen in het clubhuis van het Meisjesgilde. Door de afgelegen ligging is het een ideale plaats om mensen voor de Duitsers verborgen te

houden. Meer van 30 onderduikers worden tijdens de oorlog door hen geholpen, waaronder joden en een piloot.

Na de oorlog blijft Herman tot 1947 groepsleider en hopman van de Kralingsche Troep. Daarna blijft hij betrokken hij de groep als penningmeester en voorzitter van de beheerstichting.

Op 28 juli 1986 is Herman in Rotterdam overleden.

Meer informatie

Kralingsche Troep 10 - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
hvpa.nl/cms/Uploads/HVPA_Nieuwsbrief_20_-_april_2014_(2).pdf
Honderd jaar Scoutinggroep de ”Kralingsche Troep”, van verkennerstroep voor Kralingsche jongens, tot gemengde scoutinggroep in Rotterdam-Oost 1918-2018 (Peter Pieterse).
De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 21, 1950, no. 6, 1950 » 1950-06 - Pag. 39 | Delpher
De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, jrg 15, 1929, no. 12, 1929 » 1929-12 - Pag. 32 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 25, 1939, no. 8, 1939 » 1939-09 - Pag. 16 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 21, 1936, no. 10, 1936 » 1936-11 - Pag. 29 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no. 4, 1938 » 1938-04 - Pag. 24 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no. 1, 1938 » 1938-01 - Pag. 7 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 18, 1934, no. 1, 1934 » 1934-01 - Pag. 13 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 15, 1931, no. 5, 1931 » 1931-05 - Pag. 4 | Delpher
Onderduikers – Nieuwe Suikerhofje
Vica en Margreet Taselaar – Pro Juventute – Nieuwe Suikerhofje
Inval van de SD in april 1943 – Nieuwe Suikerhofje
Inval van de SD in april 1944 – Nieuwe Suikerhofje
Indexen (archief.amsterdam)
Paraat! : oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam | NIOD Bibliotheek
Doopsgezinden tijdesn de Tweede Wereldoorlog - Google Boeken

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.